

Omavelkaisen takauksen myöntäminen / PyhäNet Oy

Khall 17.06.2024 § 158

Valmistelija

Kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi

PyhäNet Oy Pyhäjärven kaupungin tytäryhtiö, josta kaupungin omistusosuus on 50,82 %. Muita omistajia ovat Haapajärven kaupunki (31,15 %) ja Kärsämäen kunta (18,03 %). PyhäNet Oy:n toiminta-ajatuksena on parantaa toiminta-alueensa kuntien elinvoimaisuutta ja ihmisten elämänlaatua toteuttamalla, ylläpitämällä ja operoimalla laadukkaita ja toimintavarmoja valokuituverkkoja luoden edellytyksiä uusille digitaalisille palveluille, toimintamalleille ja käyttötottumuksille.

PyhäNet on valmistellut investointiohjelmaa vuosille 2024 – 2027, jota varten yhtiö on hakemassa rahoitusta Kuntarahoitus Oyj:ltä yhteensä 3,8 M€. Luottoaika on 15 vuotta ja luottoa tullaan nostamaan investointitarpeiden mukaisesti. Luoton vakuudeksi yhtiö tarvitsee Pyhäjärven kaupungilta päätöksen 100 % omavelkaisesta takauksesta.

PyhäNet Oy on ollut kertomassa yhtiön rahoitustarpeista vuosina 2024 – 2027 kaupunginvaltuuston iltakoulussa 10.6.2024.

Kuntalain säännökset takauksen antamisesta

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla.

Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa. Kunnan on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään.

Kuntalain mukaisen takauksen edellytysten täytyminen

Takaus ei saa vaarantaa kaupungin kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Pyhäjärven kaupungin tytäryhtiöille myöntämät lainojen takaukset olivat 31.12.2023 yhteensä 7,4 M€. Tämä päätöksen kohteena oleva takaus tulee lisäämään kaupungin kokonaisvastuuta, mutta sei ei vaaranna kaupungin kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä.

Kaupunki ei saa myöntää takausta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Takauksen myöntämiseen liittyy aina riski. Nyt päätöksen kohteena olevalla takauksella ja sen myötä saatavalla lainarahoituksella rahoitetaan PyhäNet Oy:n investointeja, jotka osaltaan parantavat yhtiön sekä kaupungin elinvoimaisuutta. Investoinneilla on myös työllisyysvaikutuksia.

Kaupunki voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa. PyhäNet Oy on Pyhäjärven

kaupunkin 50,82 %:sti omistama yhtiö, muita omistajia ovat Haapajärven kaupunki ja Kärsämäen kunta.

Euroopan Unionin asettamat edellytykset takaukselle

Kunnan tulee ottaa huomioon kaikissa tilanteissa EU:n valtioneukisäännökset. Tärkeää on huomata, että valtioneukisäännökset on huomioitava myös niissä tilanteissa, joissa takaus annetaan kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan kuntakonserniin kuuluvan yhteisön tai kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa olevan yhteisön velasta tai sitoumuksesta, jotta kilpailuolosuhteita ei vääristetä.

Komissio on pyrkinyt selventämään valtioneukisäännöksen soveltamista antamalla niistä erilaisia tiedonantoja. Komissio on antanut tiedonannon EY:n perussopimuksen 87 ja 88 artiklan (sittemmin SEUT 107 ja 108 artiklan) soveltamisesta valtioneukiin takauksina (2008/C 155/02).

Tiedonannon 3.2. kohdan mukaan seuraavien edellytysten täyttäminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtioneukaus (kunnan takaus) ole valtioneukea:

1. lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa
2. takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti (kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika)
3. takaus ei kata missään vaiheessa enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä
4. takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta

EU-tiedonannossa on myös todettu, että jos jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, se ei tarkoita sitä, että takaus katsottaisiin automaattisesti valtioneukeksi.

Euroopan Unionin asettamien edellytysten täyttäminen

PyhäNet Oy:n tilinpäätökset vuosilta 2022 ja 2023 ovat olleet ylijäämäisiä. Taseesta 31.12.2023 voidaan todeta, että yrityksellä on kertynyttä ylijäämää noin 340.000 euroa.

Takaus kohdistuu lainaan, jonka suuruus on 3.800.000 euroa. Lainaehdot on määritelty yksiselitteisesti lainatarjouksessa, jonka Kuntarahoitus on antanut 6.6.2024.

Takausta haetaan 100 %:n lainasaamisen määrästä. EU:n ehtona on, että takaus kattaa enintään 80 % lainasaamisesta. Tiedonannossa todetaan kuitenkin, että jos yksittäinen edellytys ei täyty, ei se vielä tarkoita, että takaus automaattisesti katsotaan valtioneukeksi.

Takauksesta peritään vuosittain takausprovisio, jonka suuruus on 0,25 % taattavan lainan jäljellä olevasta lainapääomasta. Näin ollen lainanottaja maksaa takauksesta luotonantajan korkomarginaaliin suhteutetun hinnan. Lainanottajalla ei ole käytännön mahdollisuutta saada lainaa ilman kaupungin omavelkaista takausta.

Näillä perusteilla arvioidaan, että kaupungin myöntämä omavelkainen takaus ei vääristä tai uhkaa vääristää kilpailua tai vaikuta haitallisesti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. PyhäNet Oy on kokonaisuudessaan kuntien omistama yhtiö.

Kuntarahoitus Oyj:n lainan myöntämiselle asettamat edellytykset

Kuntarahoitus edellyttää nostettavalle rahoitukselle kaupungin 100 %:n omavelkaista takausta, mikäli Kuntarahoituksen asiakas on kuntien kokonaan omistama tai niiden määräysvallassa oleva yhteisö.

Takauksen antamista koskevaan päätökseen on kirjattava Kuntalain 129 §:n edellytysten toteutumisen arviointi (kuntalain säännökset takauksen antamisesta) sekä valtuuston päätös liitännäiskustannusten takaamisesta. Liitännäiskustannuksilla tarkoitetaan lainan korkoja, viivästyskorkoja, kuluja ja maksuja. Takauspäätöksen tulee kattaa täysimääräisenä myös taattavan rahoituksen koko elinkaari. Takauspäätöksessä tulee olla maininta velkakirjalainan laina-ajasta tai muun rahoituksen sopimusaika.

Kuntarahoitus Oyj:n lainan myöntämiseksi asettamien edellytysten täyttyminen

Lainan ottaja (Kuntarahoituksen asiakas) on Pyhäjärven kaupungin, Haapajärven kaupungin sekä Kärsämäen kunnan omistama yhteisö. Takauspäätöksen esittelytekstissä on arvioitu Kuntalain 129 §:n edellytysten toteutuminen. Takauspäätökseen kirjataan omavelkainen takaus annetuksi 100 %:n takauksena yksilöidystä päävelasta ja sen liitännäiskustannuksista ja että takausvastuu on voimassa niin kauan, kunnes kaikki päävelkasitoumuksen mukaiset velallisen vastuut on lopullisesti ja peruuttamattomasti maksettu luotonantajalle takaisin.

Nostettava laina on Kuntarahoituksen näkökulmasta ns. vapaarahoitteinen laina, joten siihen ei sovelleta SGEI-tukia koskevaa ohjeistusta.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kiviniemi Henrik

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että valtuusto päättää

1. myöntää 100 %:n omavelkaisen takauksen PyhäNet Oy:n Kuntarahoitus Oyj:ltä nostettavalle lainalle liitännäiskustannuksineen. Luoton määrä on kokonaisuudessaan 3.800.000 euroa. Luottoaika on 15 vuotta. Takaus kattaa luoton pääoman, korot, viivästyskorot sekä mahdolliset muut kulut,
2. edellyttää takaukselle PyhäNet Oy:ltä riittävää 3.040.000 euron (3.800.000 €/80 %) vastavakuutta,
3. takaus on voimassa siihen saakka, että päävelkasitoumuksen mukaiset velallisen vastuut on lopullisesti ja peruuttamattomasti maksettu luotonantajalle takaisin,
4. takauksesta peritään 0,25 %:n suuruinen vuotuinen takausprovisio jäljellä olevasta lainapääomasta.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

Kvalt 26.06.2024 § 53
202/02.05.07/2024

Valtuutetuilla ja kokoukseen tulevilla valtuutettujen tilalle tulevilla varavaltuutetuilla on mahdollista tutustua seuraaviin ei-julkisiin asiakirjoihin, jotka liittyvät takauksen kuntalain 129 §:n ja 135 §:n mukaisuuteen:

- riittävä selvitys vastavakuudesta

- panttaussitoumus
- riskiarvio

Asiakirjat ovat nähtävissä kaupungintalolla talous- ja hallintojohtajan huoneessa nro 312 (3. kerros) ennen kaupunginvaltuuston kokousta 26.6.2024 klo 17-18.

Päätös

Ilpo Karvonen, Jorma Leskinen ja Markku Liuska ilmoittivat esteellisyytensä asiassa hallintolain 28 §:n perusteella. He poistuivat kokouksesta paikoiltaan asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Ilpo Karvosen tilalle ei ollut käytettävissä varavaltuutettua. Kokoukseen Jorma Leskisen tilalle oli kutsuttu varavaltuutettu Armas Niemi. Markku Liuskan tilalle kokoukseen Esa Rajalaa ei tavoitettu, Riku Niskasella oli työeste, tilalle kutsuttuna saapui Erkki Jauhiainen. Tilalle kutsutut tulivat esteellisten paikalle kokoukseen.

Raija Leppäharju pyysi Pyhäjärven Perussuomalaisten ry:n valtuustoryhmätauon klo 19.45.

Sami Laukkanen poistui kokouksesta klo 19.45.

Kaupunginvaltuuston kokous jatkui klo 20.02.

Puheenjohtaja määräsi suoritettavaksi nimenhuudon. Paikalla oli 14 valtuutettua ja 11 varavaltuutettua.

PyhäNet Oy:n teknologiajohtaja Timo Hopponen esitteli PyhäNet Oy:n toimintaa ja kehittämis- ja rahoitustarvetta.

Pyhäjärven Perussuomalaisten ry:n valtuustoryhmä teki seuraavan päätösesityksen:

”Me Pyhäjärven Perussuomalaisten valtuustoryhmän allekirjoittaneet jäsenet teemme esityksen asiaan nro 10:
Kaupunginvaltuusto päättää, ettei se myönnä PyhäNet Oy:n Kuntarahoitus Oyj:ltä nostettavalle lainalle omavelkaista takausta.
Perustelu: Kuntalaki 129 §.

”Kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla.” Kunnan on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään.

Raija Leppäharju	Teemu Kähärä	Harri Lehto
Anu Kuivaniemi	Eija Vilonen	Juha Kuivaniemi
Erkki Jauhiainen”		

Keskustan valtuustoryhmä ja Pyhäjärven Vasemmistoryhmä kannattivat kaupunginhallituksen päätösehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaupunginhallituksen pohjaehdotuksesta poikkeava Pyhäjärven Perussuomalaiset ry:n valtuustoryhmän muutosehdotus, joten asiasta on äänestettävä.

Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen pohjaehdotusta äänestävät "JAA"

ja ne, jotka kannattavat Pyhjärven Perussuomalaiset ry:n valtuustoryhmän esitystä äänestävät "EI".

Puheenjohtajan esittämä äänestysesitys ja äänestystapa hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin kahdeksantoista (18) "JAA" ääntä, seitsemän (7) "EI" ääntä, poissa kaksi (2).

Puheenjohtaja totesi äänestystulokseen 18-7, viitaten, että kaupunginvaltuuston päätökseksi on tullut kaupunginhallituksen pohjaehdotus.

Kaupunginvaltuusto päätti

1. myöntää 100 %:n omavelkaisen takauksen PyhäNet Oy:n Kuntarahoitus Oyj:ltä nostettavalle lainalle liitännäiskustannuksineen. Luoton määrä on kokonaisuudessaan 3.800.000 euroa. Luottoaika on 15 vuotta. Takaus kattaa luoton pääoman, korot, viivästyskorot sekä mahdolliset muut kulut,
2. edellyttää takaukselle PyhäNet Oy:ltä riittävää 3.040.000 euron (3.800.000 €/80 %) vastavakuutta,

Kaupunginvaltuusto päätti, että

3. takaus on voimassa siihen saakka, että päävelkasitoumuksen mukaiset velallisen vastuut on lopullisesti ja peruuttamattomasti maksettu luotonantajalle takaisin,
4. takauksesta peritään 0,25 %:n suuruinen vuotuinen takausprovisio jäljellä olevasta lainapääomasta.

Pyhjärven Perussuomalaiset ry:n valtuustoryhmän Raija Leppäharju, Teemu Kähärä, Harri Lehto, Erkki Jauhiainen, Juha Kuivaniemi, Anu Kuivaniemi ja Eija Vilonen jättivät eriävän kirjallisen mielipiteen kirjattavaksi pöytäkirjaan. Eriävä mielipide on pöytäkirjan liitteenä.

Armas Niemi ja Erkki Jauhiainen poistuivat kokouksesta. Jorma Leskinen, Ilpo Karvonen ja Markku Liuska palasivat kokoukseen paikoilleen.

Hyvinvointijohtaja Jouni Tilli poistui kokouksesta klo 20.29.